

มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

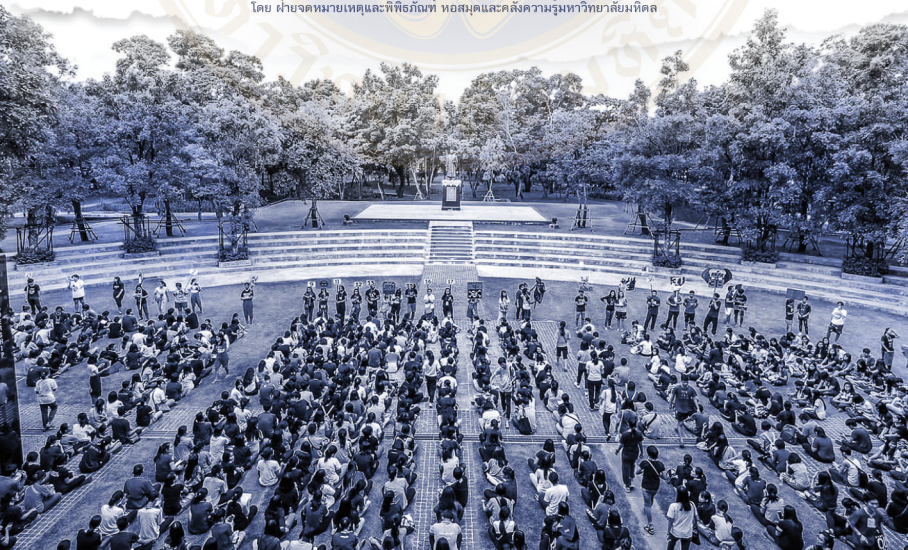
มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

จากรับน้องข้ามฟาก สู่...รักน้องมหิดล

ความผูกพันของสายใยที่สื่อน้องผ่านกิจกรรมแห่งความปรารถนาดี

นิทรรศการเนื่องในวันมหิดล ประจำปี 2567

โดย ฝ่ายจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ หอสมุดและคลังความรู้มหาวิทยาลัยมหิดล

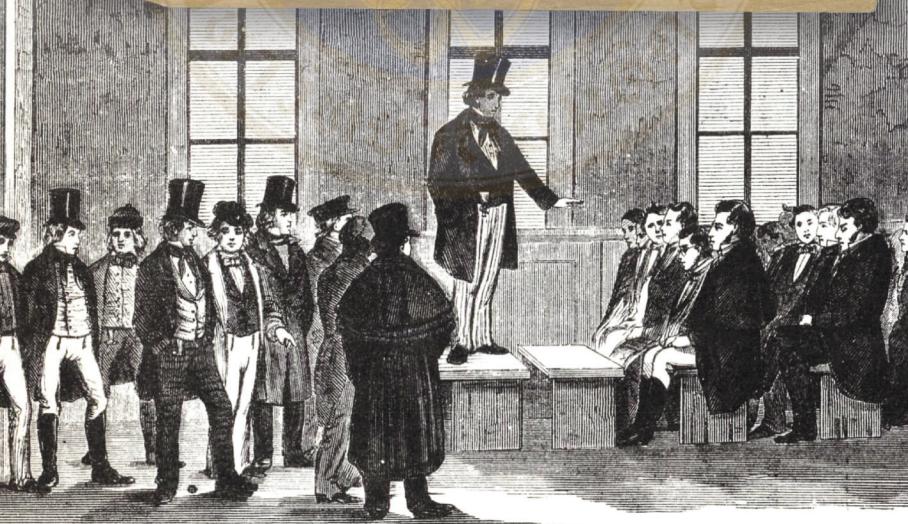
ว่าด้วย ประเพณี รับน้อง

หากจะกล่าวถึงประเพณีการรับน้อง อาจจะต้องย้อนไปถึงสมัยกรีกโบราณ จากสำนักการศึกษาของเพลโต และเพลโตได้วิจารณ์ไว้ว่า เป็นการกระทำเยี่ยงสัตว์ป่า เป็นการแลกกันจากชายหนุ่มที่เกเร โดยการทำร้ายร่างกายผู้ถูกกระทำและประชาชนที่เข้ามาขวาง ซึ่งถือเป็นการรับน้องในรูปแบบ Hazing

ต่อมาในยุคกลางของยุโรป ได้มีระบบ Penalism ถือว่าผู้เข้ามารับการศึกษาใหม่ในมหาวิทยาลัย ยังเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาต้องผ่านการอบรม ถึงจะได้รับการยอมรับให้เป็นสมาชิกในสังคมมหาวิทยาลัยนั้นได้ โดยถือว่าก่อนที่จะได้ใช้ชีวิตที่ดีในฐานะนักศึกษา จะต้องผ่านความยากลำบากให้ได้ก่อน ในกิจกรรมนี้อาจมีการทำร้ายร่างกายและจิตใจ การล้อเลียน และเหยียดหยาม รวมถึงการให้แต่งกายแบบแปลก ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกว่าตนเองนั้นด้อยค่ากว่ารุ่นพี่ ซึ่งกิจกรรมรับน้องใหม่แบบนี้โดยมากจะสิ้นสุดเมื่อนักศึกษาเรียนจบหนึ่งปี

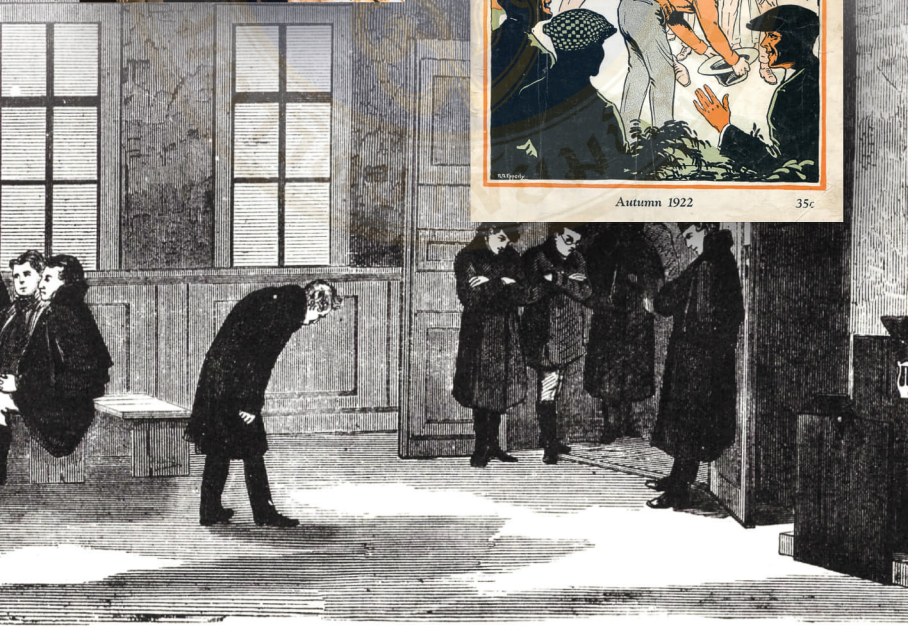
หลังจากนั้นในประเทศอังกฤษ ระบบ Fagging ได้มีการแพร่หลายในมหาวิทยาลัยออกฟอร์ดและเคมบริดจ์ โดยออกระเบียบให้รุ่นพี่ที่สามารถบังคับรุ่นน้องทำในสิ่งที่รุ่นพี่ต้องการ และสิ่งที่รุ่นน้องไม่ต้องการได้ ทำให้รุ่นน้องรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนต่อรุ่นพี่ โดยการเป็นคนรับใช้ของรุ่นพี่ และรุ่นพี่สามารถลงโทษรุ่นน้องอย่างรุนแรงและใช้วิชาจรรยาบคายได้ ระบบนี้เสี่ยงต่อการใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือมีการล่วงละเมิดทางเพศได้ ซึ่งก็มีบันทึกว่ามีผู้บาดเจ็บเสียชีวิตและฆ่าตัวตายจากการรับน้องนี้อยู่มาก

ซึ่งสืบมาถึงมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ช่วงแรกในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด คณาจารย์ได้ออกกฎไว้ว่า รุ่นน้องจะต้องทำตามคำสั่งของรุ่นพี่ ห้ามหยาบคายและต้องเชื่อฟังรุ่นพี่ทุกคน แต่มหาวิทยาลัยก็มีการลงโทษรุ่นพี่โดยการไล่ออก เนื่องจากการมีการทำร้ายร่างกายรุ่นน้องด้วย

สำหรับประเทศไทยแต่เดิมนั้นเวลาศิษย์จะไปร่วมสำนักศึกษาที่ได้ก็จะถือเอาการไหว้ครูเป็นสำคัญ เพราะถือว่าเป็นศิษย์ครูเดียวกัน ซึ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อแรกก่อตั้งนั้นก็ยังไม่มีการรับน้องอย่างเป็นทางการเช่นกัน

รับน้องครั้งแรกในไทย จะแกแค้น หรือ...แกไข

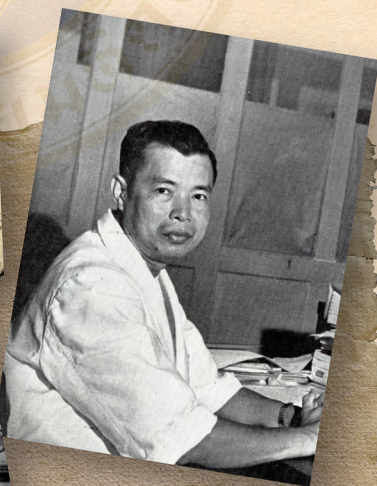

Seniority
Order
Spirit
Unity

การจัดกิจกรรมรับน้องครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2475 โดยนิสิตคณะแพทยศาสตร์-
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในปัจจุบัน) เพื่อให้อธิการ
ในการทะเลาะวิวาทซึ่งเกิดขึ้นในการแข่งขันกีฬาระหว่างรุ่นพี่นิสิตแพทย์ กับรุ่นน้องเตรียมแพทย์
จากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเคยก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันรุนแรงในการ
แข่งขันฟุตบอลระหว่างคณะแพทยศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2474 ซึ่งทีม
คณะแพทย์ถูกคู่แข่งเข้ามาต่อระหว่างการแข่งขัน และเมื่อพ้องร้องไปยังสโมสรกลาง
ก็ไม่มีกรลงโทษอย่างเป็นธรรม จึงทำให้นิสิตแพทย์เกิดความไม่พอใจเป็นอย่างมาก และเตรียม
การแก้แค้นเอาคืนนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ที่จะทำการย้ายมาเรียนที่ศิริราชในปีถัดมา แต่เมื่อ
มีการประชุมคณะกรรมการสโมสรกันแล้ว มีความคิดเห็นกันว่า หากจะทำการแก้แค้นดังที่คิด
กันไว้ จะเป็นผลร้ายมากกว่าผลดี โดย ศ. นพ.อวย เกตุสิงห์ ซึ่งเวลานั้นเป็นนักเรียนแพทย์
ชั้นปีที่ 4 และเลขานุการสโมสร เสนอให้จัดงานสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนแพทย์ จึงได้
เตรียมจัดงานรับน้องใหม่ที่หอพักนักเรียนแพทย์ชาย

โดยการรับน้องใหม่ในครั้งแรก พ.ศ. 2475 นั้นเป็นงานอย่างง่าย ๆ เมื่อก่อนเปิดภาค
การศึกษา มีการนัดหมายให้นักเรียนใหม่มาพร้อมกันที่ท่าพระจันทร์ และที่ ๆ แฉวเรือจาก
ฝั่งศิริราชไปรับน้อง ๆ แล้วพามาขึ้นฝั่งที่ท่าหอชาย หัวหน้านักเรียนแพทย์กล่าวต้อนรับและ
ให้อภัย นักเรียนใหม่แนะนำตัวทีละคน แล้วมีงานเลี้ยงรื่นเริง เป็นที่ประทับใจให้กับทั้งรุ่นพี่
และรุ่นน้อง รวมทั้งอาจารย์ของทั้ง 2 คณะ ปีต่อมาจึงมีการจัดงานในลักษณะนี้ขึ้นอีก แต่มีรุ่นพี่
ที่สำเร็จการศึกษาแล้วมาร่วมด้วย งานรื่นเริงจึงได้ขยายใหญ่ขึ้นตามลำดับ และปีต่อ ๆ มา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงจัดงานรับน้องใหม่ของมหาวิทยาลัยและคณะด้วย โดยครั้งเข้าจะ
เป็นการรับน้องใหม่ของทั้งมหาวิทยาลัย มีการลอดซุ้มจามจุรี และตอนบ่ายจะเป็นการรับ
น้องใหม่ของแต่ละคณะ เป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันมา

เมื่อเจ้าก่าวชนทำ... เจ้ากับข้าเป็นพี่น้องกัน

หลังจากงานรับน้องใหม่ในเมื่อ พ.ศ. 2475 ทั้งอาจารย์และนักเรียนแพทย์ต่างก็เห็นชอบในกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดี จึงได้มีการจัดการรับน้องใหม่ในทำนองนี้ขึ้นอย่างต่อเนื่องและได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับสมัยนิยมมาตลอด โดยคงรูปแบบคือรุ่นพี่ไล่เลื้อยสี่เขี้ยวแจวเรือข้ามฟากไปรับรุ่นน้องที่ใส่ชุดสีขาวจากฝั่งท่าพระจันทร์ไปขึ้นที่ท่าหน้าศิริราช และมีกิจกรรมแนะนำตัว งานรื่นเริงและสังสรรค์กันตอนเย็น

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2486 มีการสถาปนามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ขึ้น โดยมีคณะเมื่อแรกสถาปนา 4 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะสัตวแพทย์ แต่การรับน้องใหม่ในระดับมหาวิทยาลัยนั้นยังไม่มี เนื่องจากนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในแต่ละคณะนั้น จะต้องเข้าเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อน ซึ่งมีการรับน้องใหม่อยู่แล้ว ประกอบกับที่ตั้งของแต่ละคณะนั้น ตั้งอยู่คนละพื้นที่กัน จึงมีแต่เพียงการรับน้องใหม่ของแต่ละคณะเท่านั้น

กระทั่งเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลยังคงรูปแบบการรับน้องใหม่เช่นเดิม แต่ต่อมาได้มีการปรับปรุงรูปแบบไปบ้าง โดยการเปลี่ยนจากเรือแจวซึ่งไม่มีคนแจวแล้ว เป็นเรือยนต์ข้ามฟาก เปลี่ยนจากการให้รุ่นพี่มาจับมือรับรุ่นน้องที่โตะทำน้ำ เป็นคนบดีเป็นตัวแทนมารับ เพื่อความปลอดภัย รวมถึงการดื่มสุรารในงานรับน้องซึ่งลดลงไปมาก

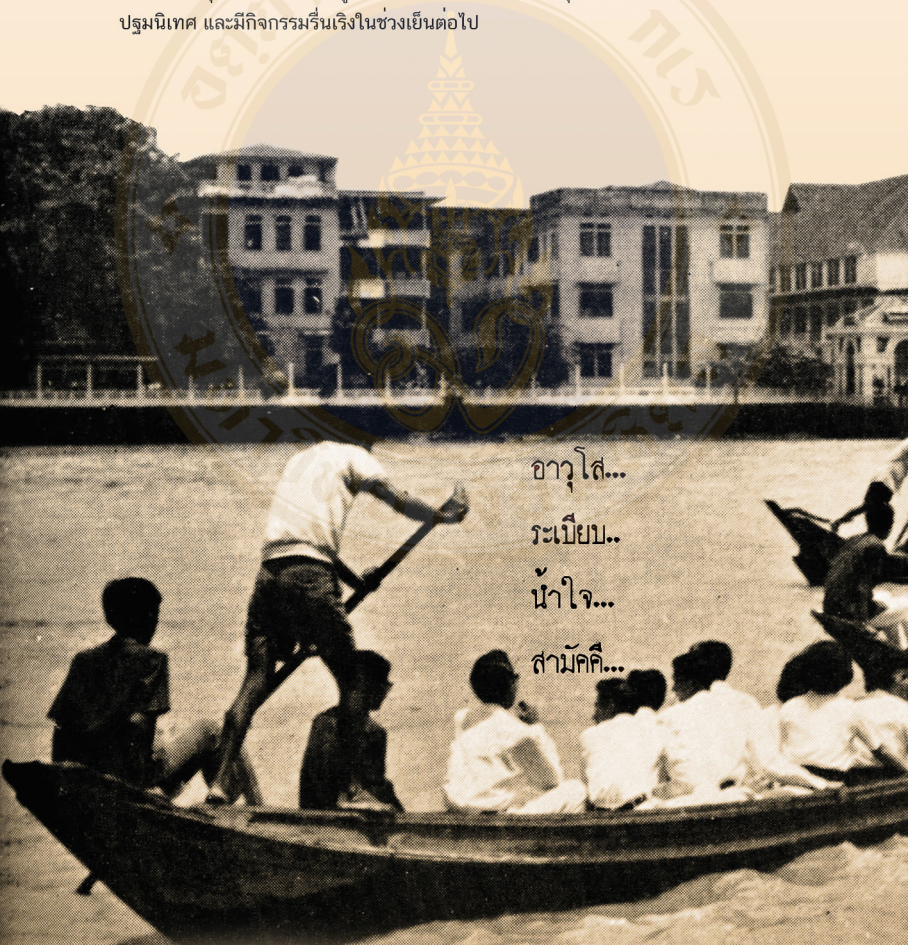
เมื่อมีการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายาแล้ว นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องมาเรียนที่นั่นทั้งหมด จึงมีกิจกรรมรับน้องใหม่ที่ศาลายา กิจกรรมรับน้องใหม่ที่ศิริราชจึงเรียกกันว่ารับน้องข้ามฟาก โดยมีกิจกรรมคือ เวลาเช้ารุ่นน้องรออยู่ที่ท่าพระจันทร์ และรุ่นพี่พาขึ้นเรือข้ามฟากมายังท่าศิริราช โดยมีคนบดเป็นผู้ยื่นมือไปดึงน้องใหม่ขึ้นจากเรือเข้าสู่ศิริราช จากนั้นน้องใหม่มีสการพระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่ถัดจากศาลาท่าน้ำ แล้วเดินผ่านแถวรุ่นพี่ไปยังพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เพื่อถวายสักการะและกล่าวคำปฏิญาณ จากนั้นเดินแถวไปยังศาลาศิริราช 100 ปี ถวายสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระรูปสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี แล้วเดินแถวไปทางอาคารสยามินทร์ ถวายสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วเดินต่อไปยังหอประชุมราชแพทยาลัยเพื่อเข้ารับการปฐมนิเทศ และมีกิจกรรมรื่นเริงในช่วงเย็นต่อไป

อาวโส...

ระเบียบ..

น้ำใจ...

สามัคคี...

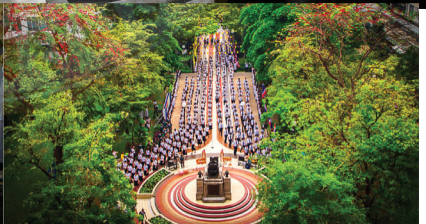

เรียนร่วมลำน้ก, รักเหมือนร่วมน้แม่

อวย เกตุสิงห์

โซ่ตัส

ว่ากหา...
ใครหรือ..?

เมื่อพูดถึงระบบการรับน้องแบบ "SOTUS" หลายคนคงนึกถึงสถานที่แรกเดียวกันนั่นคือ "มหาวิทยาลัย" เรียกได้ว่าเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมานานและอาจเคยเป็นหนึ่งในประสบการณ์ชีวิตรั้วมหาวิทยาลัยของนักศึกษาหลายคน การรับน้องแบบ SOTUS มักจะถูกใช้ในมหาวิทยาลัยหลายแห่งในไทยเพราะเชื่อว่าเป็นวิธีการปลูกฝังวินัย สร้างความสามัคคี และเคารพผู้อาวุโส แต่ในขณะเดียวกันบ่อยครั้งที่ระบบ SOTUS ได้กลับกลายเป็นทิวาภพชีวิตอย่างรุนแรง เพราะมีวิธีการที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะความรุนแรงหรือการบังคับที่มากเกินไปได้เข้ามา มีบทบาทมากกว่าการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่กับรุ่นน้อง ทำให้คนในสังคมเริ่มหันมาตั้งคำถามถึงความจำเป็นและความเหมาะสมของประเพณีนี้ เกิดการถกเถียงและการเคลื่อนไหวต่อต้านการรับน้องแบบ SOTUS ที่มีลักษณะบีบบังคับหรือละเมิดสิทธิของนักศึกษา รวมถึงเริ่มตระหนักถึงผลกระทบและบทบาทของการรับน้องในบริบทของการศึกษาในยุคปัจจุบัน

ระบบ SOTUS คือ รูปแบบกิจกรรมที่ใช้รับรุ่นน้องเข้าใหม่ของมหาวิทยาลัยซึ่งมีความเข้มข้นและเป็นที่รู้จักอย่างดีจากกิจกรรม "การวัก" และ "บทลงโทษ" อันเป็นส่วนสำคัญของกิจกรรม โดยคำว่า SOTUS มาจากตัวย่อของ 5 ตัวอักษร ได้แก่

SOTUS

- 1) Seniority คือ การเคารพผู้อาวุโส
- 2) Order คือ การปฏิบัติตามระเบียบวินัย
- 3) Tradition คือ การปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณี
- 4) Unity คือ การเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือความสามัคคี
- 5) Spirit คือ การเสียสละกายและใจเพื่อส่วนรวม

มีการสันนิษฐานว่าระบบนี้เกิดจากในช่วง พ.ศ. 2480 หรือ ช่วงยุคสงครามเย็น เป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์ศึกษาในไทยกำลังเริ่มก่อตัวขึ้น ในระหว่างนี้ก็ได้ส่งนักเรียนไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่สหรัฐอเมริกาเพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษากลับมาได้เผยแพร่และส่งต่อองค์ความรู้ให้กับนักศึกษารุ่นต่อไปในมหาวิทยาลัยไทย แต่สิ่งที่นักศึกษานอกเหล่านั้นนำกลับมาไม่ใช่แค่เพียงความรู้แต่ได้นำความคิดระบบรับน้องแบบใหม่ที่มีการวางและการลงโทษกลับมาด้วย กลายเป็นจุดเริ่มต้นการเข้ามาของระบบ SOTUS นั่นเอง

สถาบันแรกที่เริ่มนำระบบ SOTUS หรือการรับน้องรูปแบบใหม่นี้มาใช้คือ "โรงเรียนป่าไม้แพร่" ซึ่งเป็นสถาบันที่ผลิตนักเรียนเพื่อเข้าเป็นนักศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ต่อมาโรงเรียนป่าไม้แพร่ได้พัฒนาและกลายเป็น "มหาวิทยาลัยแม่โจ้" และมีความเป็นไปได้ว่าระบบ SOTUS เริ่มถูกนำมาใช้ในมหาวิทยาลัยหลายแห่งตั้งแต่นั้นมาจนถึงยุคปัจจุบัน

ประกอบกับสังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับเรื่อง "อาวุโส" เป็นอย่างมาก ส่งผลให้การใช้ระบบ SOTUS จึงเป็นที่นิยมและแพร่หลายในสังคมของมหาวิทยาลัยไทยเช่นกัน เปรียบเสมือนเป็นการเน้นย้ำเรื่องลำดับชั้นของสังคมว่าการเคารพความอาวุโสเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ที่อาวุโสกว่าต้องอยู่สูงกว่าเสมอ เช่นเดียวกับรุ่นพี่ที่อาวุโสกว่าจึงมีความถูกต้องที่มากกว่ารุ่นน้อง ส่วนรุ่นน้องจำเป็นต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามเพียงอย่างเดียว

SOTUS

การรับน้องเป็นกิจกรรมที่มีจุดประสงค์ดั้งเดิมคือมุ่งการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง เป็นสำคัญ รวมถึงการปลูกฝังคุณค่าบางประการ เช่น ความรับผิดชอบในตนเอง ความสามัคคีในหมู่คณะ หรือการให้ความเคารพแก่ผู้อาวุโส อย่างไรก็ตาม ในอีกแง่หนึ่ง บางครั้งการรับน้องก็กลายเป็นกิจกรรมที่ใช้ความรุนแรงและข้อบังคับที่กดขี่นักศึกษาจนเกินไป โดยเฉพาะการรับน้องแบบ SOTUS ที่สร้างความเจ็บปวดทั้งทางกายและจิตใจแก่นักศึกษา และเข้าข่ายการละเมิดสิทธิหรือการทำร้ายร่างกายผู้อื่น ด้วยผลกระทบเหล่านี้จึงทำให้ในปัจจุบันเกิดการต่อต้านการรับน้องรุนแรงที่เกิดขึ้นจากความตระหนักถึงผลเสียต่อนักศึกษาใหม่ทั้งด้านสภาพจิตใจและสุขภาพกาย บ่อยครั้งที่การรับน้องที่รุนแรงนำไปสู่การบาดเจ็บทางร่างกายหรือแม้กระทั่งการเสียชีวิต นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบระยะยาวต่อความสัมพันธ์และการใช้ชีวิตของนักศึกษาเพราะบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความอึดอัด ความหวาดกลัว และความไม่เท่าเทียมของสังคมภายในรั้วมหาวิทยาลัย

การรณรงค์ต่อต้านการรับน้องที่รุนแรงเกิดขึ้นทั้งในระดับสังคมและระดับมหาวิทยาลัย โดยสนับสนุนให้มีการปรับปรุงระบบการรับน้องให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมุ่งเน้นไปที่จุดประสงค์ดั้งเดิมของการรับน้องอย่างแท้จริง มหาวิทยาลัยในไทยหลายแห่งเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงระบบการรับน้อง โดยมีการปรับนโยบายเพื่อยุติการใช้ความรุนแรงและหันไปใช้กิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อเน้นการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาแทน เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นต้น

แก๊งรุ่นพี่โหดขู่อำมหิน

รุ่นน้องแจ้งจับ
เพิ่มอีก 10 คน

รมว.เต็น-รับน้องโหด
รุมทำร้ายพ่อ

ลงมือต่อหน้าอาจารย์
สั่งให้ตี

เหยื่อรุ่นน้อง
หนีภัยจากรพ.

บุกค้นศูนย์ฝึก
สถานที่ทรนาค
ล่ารุ่นพี่โหด

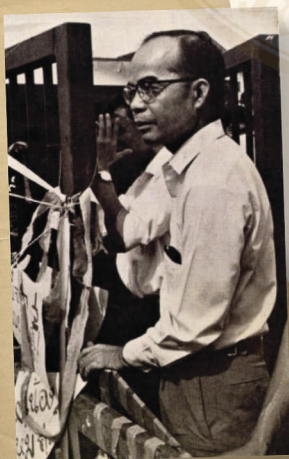
รับน้องโหด
รุ่นพี่ขู่
รุ่นน้อง
แจ้งจับ
เพิ่มอีก
10 คน

พี่น้อง ที่อยู่อีกแบบ “ พี่น้อง ” พี่น้อง

หลังจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์จัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์ เมื่อ พ.ศ. 2501 ซึ่งปัจจุบันเป็นคณะวิทยาศาสตร์ เพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ให้กับนักศึกษาที่จะไปศึกษาต่อยังคณะสายการแพทย์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ นอกจากแบ่งเป็นภาควิชาตามสาขาวิชาแล้ว ยังมีการแบ่งนักศึกษาเป็นแผนกตามคณะที่จะไปศึกษาต่อหลังเรียนวิชาพื้นฐานแล้ว ได้แก่ แผนกวิทยาศาสตร์การแพทย์สำหรับผู้จะเรียน แพทย์ แผนกเตรียมเภสัชศาสตร์ แผนกเตรียมทันตแพทยศาสตร์ แผนกเตรียมเทคนิคการแพทย์ แผนกเตรียมสาธารณสุขศาสตร์ แผนกเตรียมพยาบาล และแผนกเตรียมกายภาพบำบัด คณะวิทยาศาสตร์จึงเสมือนหนึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในตัวเอง

สำหรับคณะวิทยาศาสตร์ ไม่มียินโยบายส่งเสริม การจัดงานรับน้องใหม่ โดย ศ. ดร.สตางค์ มงคลสุข ซึ่งเป็นคนบดอยู่นั้น มีแนวคิดว่

“ พวกรุ่นพี่จะมานั่งค้ำรับน้องใหม่
พวกเธอไม่ต้องไปหาตามเขานะ
เขาอยู่แค่ปรั๋อง รุ่งกว่าพวกเธอปีเดียว
ไม่ต้องงัว้นพวกเขามารั้งหาอะไรบ้า ๆ นะ
ที่นี้อยู่กันแบบพี่ - น้องดีกว่า ”

ถึงกระนั้นก็ยังมิกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากการปฐมนิเทศแล้ว โดยแต่ละแผนกจะมีกิจกรรมซ่อม เพลงเชียร์ของคณะและของแต่ละแผนก เพื่อร่วมเชียร์เพื่อน ๆ ในกิจกรรมกีฬาแผนก และยังมี การรับน้องใหม่กันเองของแต่ละแผนกนอกสถานที่ ซึ่งคณะได้ส่งอาจารย์ไปดูแลกิจกรรมด้วย

ต่อมา พ.ศ. 2512 หลังจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ได้รับพระราชทานนามใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว จึงไม่มีการรับนิสิตจากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาศึกษาต่ออีก งานรับน้องใหม่ก็ยังคงรักษารูปแบบเดิม สำหรับคณะอื่น ๆ ก็มีการจัดกิจกรรม ไม่แตกต่างกันมาก

ใครรับน้อง

154

"รักน้อง"

สืบมาถึงยุคที่มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เริ่มมีการเรียนการสอนที่ ศาลาया ได้มีการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่ขึ้น รูปแบบของกิจกรรมส่วนมากจะเป็นการสร้างสัมพันธ์ของนักศึกษา การสอนน้องร้องเพลงมหาวิทยาลัย และกฎระเบียบต่าง ๆ กระทั่ง พ.ศ. 2550 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งกำกับดูแลกิจการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้พิจารณาให้ยกเลิกกิจกรรมรับน้องของทุกสถาบันการศึกษา เนื่องจากพบการกระทำรุนแรงเป็นจำนวนมากในกิจกรรมรับน้องของหลายสถาบัน คณะกรรมการจัดงานรับน้องใหม่ของมหาวิทยาลัยมหิดลในปีนั้น จึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบของการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่จากการมีประชุมเชียร์ ให้เป็นกิจกรรมสอนน้องร้องเพลงซึ่งปราศจากความรุนแรง เป็นกิจกรรมหลักที่น้องใหม่ปี 1 จะได้เข้ามาอยู่ร่วมกัน ได้ร่วมกิจกรรมที่จะซึมซับความเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดลด้วยกันที่ศาลาया โดยมีการขออนุญาตจากผู้ปกครองให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม และมีตัวแทนจากคณะต่าง ๆ สโมสรนักศึกษา และสภานักศึกษา กำกับดูแลอย่างใกล้ชิด และเปลี่ยนชื่องานรับน้องของมหาวิทยาลัยมหิดลเป็น “งานรักน้อง” ตามชื่อเพลงรักน้องซึ่งเป็นหลักของงาน โดยกิจกรรมในช่วงนั้นจะเน้นเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง การทำความรู้จักเพื่อนต่างคณะ รวมถึงกิจกรรมเพื่อสังคมเป็นหลัก

ในการจัดกิจกรรม “รักน้อง” ครั้งแรกนั้น วันแรกมีพิธีปฐมนิเทศนักศึกษาที่อาคารอเนกประสงค์ เสร็จพิธีแล้วมีกิจกรรมสันทนาการตามกลุ่ม และมีการเขียนป้ายผ้าเพื่อเตรียมสำหรับกิจกรรมในวันถัดไป และช่วงค่ำเป็นพิธีถวายสัตย์เบื้องหน้าพระรูปสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ณ อาคารสำนักงานอธิการบดี วันที่สองจะเริ่มด้วยการเดินขบวนรณรงค์ต่าง ๆ เป็นกิจกรรมเพื่อสังคม ไปยังพุทธมณฑล หลังจากกลับมาที่มหาวิทยาลัยจะเป็นกิจกรรมฐานกลุ่มต่าง ๆ ตอนเย็นมีคอนเสิร์ต Freshy Night และกิจกรรม Overnight จนถึงตอนเช้าของอีกวันหนึ่ง แล้วจึงแยกย้ายกันกลับที่พัก

ปัจจุบัน งานรักน้อง ได้มีการปรับกิจกรรมตามบริบทของสังคมในปัจจุบัน โดยมีการ
เข้าฐานกิจกรรมต่าง ๆ การสนทนาการในกลุ่มและสนทนาการรวม กิจกรรมจิตอาสา และ
คอนเสิร์ต Freshy Night แต่กิจกรรมค้างคืน กิจกรรมที่ต้องเดินทางออกมหาวิทยาลัย หรือ
กิจกรรมที่ลุ่มเสี่ยงที่จะเกิดการใช้ความรุนแรง ได้ถูกลดทอนออกไป เหลือแต่กิจกรรมที่ส่งเสริม
ความสัมพันธ์อันดีระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง และเพื่อนจากคณะต่าง ๆ ให้ยังคงอัตลักษณ์งาน
“รักน้อง” ของมหาวิทยาลัยมหิดลให้ยังคงอยู่ต่อไป

รักน้อง

บทเพลงแห่งความหวังดี

“เจ้าน้องล่องลอยโผบิน จากแผ่นดินทะเลคราม
ความเนาอบอุ่นคอบนัยบ้ำน้ำนักรมา
ฝ่าลมแรงด้วยแรงทำทวย รุ่งดณมาทที่กลลิตา
เพียงพบ/ขอทว้น/เน้นน้ำอ้อมเอบตวงมาลย์
ดอกไม้/เข้มกลีบบาน/แล้วนิวจัน
จนอมช้วนรินทร์ มีรยร่วนผ่าน จากใจเรารอง
มอบความรักด้วยใจภักดี มอบชีวิตให้รอดคุ้มครอง
ความหวังดี จงมาปกป้องทั้งต้นและฝืน”

เพลงรักน้อง เป็นอีกเพลงหนึ่งที่แสดงความรักจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องของมหาวิทยาลัยมหิดล แต่ก็มีคนไม่น้อยเอาเพลงนี้ไปผูกกันเรื่องลี้ลับภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งจริง ๆ แล้วบทเพลงบทนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาการหนีเข้าป่าในช่วงวิกฤตการณ์การศึกษาช่วง พ.ศ. 2519 โดย จัน กรรมาชน (เกสัชกรกุลศักดิ์ เรืองคงเกียรติ) ศิษย์เก่าคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แต่งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2525 โดยใช้อารมณ์และความทรงจำจาก พ.ศ. 2523 ที่ต้องหนีเข้าไปอยู่ในป่าด้วยอุดมการณ์ทางการเมือง ช่วงต้นเพลงบรรยายถึงความลำบากเมื่อต้องไปอยู่ในป่า บ่นภูเขาสูงในจังหวัดน่าน ความเหงาเมื่อต้องพลัดพรากจากครอบครัวและคนรัก ช่วงท้ายบรรยายถึงความรักและความปรารถนาดีที่จะมีให้คนรักเก่าไปตลอด

เมื่อมีการใช้เพลงรักน้องในกิจกรรมรับน้องของมหาวิทยาลัย ทั้งเป็นเพลงสันทนาการ และเพลงที่ใช้แสดงบนเวที จึงเกิดพลวัตรและการดัดแปลงเนื้อเพลงไปเล็กน้อย เปลี่ยนสาระสำคัญของเพลง จากเพลงรักปนเศร้า ให้เป็นเพลงแห่งความปรารถนาดี เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศของกิจกรรมรักน้องมากขึ้น จนเป็นที่คุ้นหูของชาวมหาวิทยาลัยมหิดลและบุคคลทั่วไปดังเช่นในปัจจุบัน

“ความหวังดี จมมาปกปิด
ทั้งต้นและฝืน”

Mahidol University
Archives and Museums

f Mahidol University Archives and Museums
@ mahidol_museums **🎵** mahidol_museums
🌐 <http://museum.li.mahidol.ac.th/>